

RP 98/2011 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om rättsskydds nämnden för studerande samt 44 § i lagen om yrkesutbildning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om rättsskydds nämnden för studerande och lagen om yrkesutbildning ändras. Enligt förslaget preciseras bestämmelserna om nämndens administrativa ärenden så att ärenden som avses nämndens administration handläggs av undervisnings- och kulturministeriet. Vidare ändras bestämmelserna om nämndens beslutförhet enligt förslaget så att ordföranden eller vice ordföranden efter föredragning har rätt att besluta vissa okomplicerade ärenden som gäller återkallande av besvär, besvär som inte anförts inom utsatt tid, nämndens beslutförhet i ett ärende och verkställande av muntlig

förhandling samt andra åtgärder som anknyter till beredningen av ärendet. Därtill föreslås att det till lagen fogas en bestämmelse om rätt att söka ändring i nämndens beslut. Enligt propositionen får ändring sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Ändring i förvaltningsdomstolens beslut får enligt förslaget inte sökas genom besvär.

I propositionen ingår därtill vissa lagtekniska ändringar.

Avsikten är att lagarna träder i kraft från och med ingången av 2012.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

1.1 Bestämmelser angående behandlingen av nämndens administrativa ärenden

Under riksdagens behandling av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildning, lagen om vuxenutbildning, yrkeshögskolelagen och universitetslagen samt 6 § i straffregisterlagen (RP 164/2010 rd) godkände riksdagen, med avvikelser från regeringens proposition, därtill lagen om rättsskyddsmyndigheten för studerande (956/2011). Rättsskyddsmyndigheten för de studerande är en ny besvärinstans, som är första besvärinstans i ärenden som gäller indragning och återställande av studierätten i enlighet med lagen om yrkesutbildning (630/1998), lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, (631/1998), yrkeshögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (558/2009). Avsikten är att grunda nämnden vid ingången av 2012.

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om rättsskyddsmyndigheten för studerande verkar nämnden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Enligt 6 § utnämner undervisnings- och kulturministeriet till nämnden en sekreterare med uppdraget som bisyssla, och denna sekreterare svarar för nämndens administrativa ärenden. Rättsskyddsmyndigheten för studerande är inte ett fristående ämbetsverk och inom nämnden finns vare sig tjänstemän med uppdraget som huvudsyssla eller annan personal med uppdraget som huvudsyssla.

Enligt förslaget ändras bestämmelserna om handläggningen av ärenden som hänförs till nämndens administration. I propositionen föreslås att det till 1 § 2 mom. i denna lag fogas en bestämmelse, enligt vilken ärenden som hänförs till nämndens administration handläggs av undervisnings- och kulturministeriet. Enligt förslaget handlägger ministeriet således bland annat ärenden som sammanhänger med nämndens budget, val av före-

dragande samt arkiveringsärenden. På grund av det ringa antal besvär som behandlas i nämnden, är det emellertid inte motiverat att grunda en separat organisation för handläggning av ärenden som avser nämndens administration.

I propositionen föreslås att sekreterarens ställning enligt 6 § ändras, så att undervisnings- och kulturministeriet inte särskilt utnämner nämndens sekreterare, utan att undervisnings- och kulturministeriet förordnar en tjänsteman vid ministeriet till sekreterare i nämnden. Tjänstemannen som är sekreterare i nämnden ska enligt förslaget bland annat svara för nämndens mötesarrangemang, fungera som sekreterare vid nämndens sammanträden, sköta nödvändiga kontakter till de föredragande och medlemmarna i nämnden samt delta i handläggningen vid undervisnings- och kulturministeriet av ärenden som hänförs till nämndens administration. Enligt förslaget slopas bestämmelsen i paragrafen, enligt vilken sekreteraren svarar för nämndens administrativa ärenden, eftersom ärenden som avser nämndens administration enligt förslaget handläggs av undervisnings- och kulturministeriet.

3 § i grundlagen (731/1999) stadgar rättsskipningsorganens oavhängighet. Därtill ingår rätten till en oavhängig och opartisk rättsskipning i de centrala förutsättningarna för vars och ens rätt till rättvis rättegång, som tryggas i 21 § i grundlagen. Enligt motiveringen till propositionen med förslag till revidering av grundlagen (RP 309/1993 rd) avser kravet på rättsskipningsorganens oavhängighet förutom deras oavhängighet i förhållande till den verkställande makten också deras opartiskhet i förhållande till dem som är parter i målet. En förutsättning för att en besvärnämnd ska vara ett oavhängigt rättsskipningsorgan är att det organisatoriskt inte är knutet till det ämbetsverk eller den myndighet vars beslut besvären gäller (RP 167/2006 rd). Eftersom rättsskyddsmyndigheten för studerande inte behandlar besvär som gäller undervisnings- och kulturministeriets beslut,

kan nämndens oavhängighet i detta avseende inte anses äventyrad.

För att kraven på nämndens oavhängighet och opartiskhet ska uppfyllas, bör man även fästa uppmärksamhet vid att rättskipningen utåt framstår som rättvis. Förslaget att administrativa ärenden som hänför sig till nämnden handläggs vid undervisnings- och kulturministeriet innebär visserligen att det administrativa bandet till ministeriet stärks, men graden av anknytning beror på vilket slags ärenden inom nämnden som handläggs av ministeriet.

Enligt 3 § i lagen om rättsskydds-nämnden för studerande utser statsrådet nämnden på framställning från undervisnings- och kulturministeriet. Vid föredragningen ska undervisnings- och kulturministeriet beakta behörighetskraven på nämndens medlemmar enligt 2 § 2 mom. För att säkra nämndens oavhängighet får tjänstemän vid undervisnings- och kulturministeriet enligt förslaget varken vara ordförande för, medlemmar i eller föredragande vid nämnden. Nämnden är enligt förslaget således självständig och oavhängig i lagskipningsärenden i förhållande till undervisnings- och kulturministeriet. Inte heller den tjänsteman vid ministeriet som fungerar som nämndens sekreterare får enligt förslaget delta i beslut som nämnden fattar i rättskipningsärenden. Detta är ägnat att stärka nämndens ställning som oavhängigt rättskipningsorgan. Att ärenden som hänför sig till nämndens administration enligt förslaget handläggs av ministeriet utgör inte ett administrativt band av problematisk karaktär med avseende på kravet på rättskipningsorgans oavhängighet.

I 5 § föreslås med anledning av vad som ovan anförts en precisering av bestämmelsen om ordförandens uppgifter, enligt vilken ordföranden leder nämnden och svarar för dess verksamhet i rättskipningsärenden.

1.2 Föredragande vid nämnden

Enligt 6 § i förslaget ska nämnden ha ett tillräckligt antal föredragande, som har uppdraget som bisyssla och utnämns av undervisnings- och kulturministeriet. Bestämmelsen ska enligt förslaget preciseras med avseende på de föredragandes ställning. Dessut-

om ingår förslag om vissa lagtekniska ändringar.

Enligt förslaget ska de föredragandes ställning motsvara den som föredragande med uppdraget som bisyssla har i motsvarande nämnder, så som tjänstemannanämnden, landsbygdsnäringsnämnden, besvärsnämnden och konsumenttvistenämnden. Enligt förslaget står föredragandena med uppdraget som bisyssla varken i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till undervisnings- och kulturministeriet, och därför föreslås att formuleringen i paragrafen ändras så att undervisnings- och kulturministeriet inte utnämner de föredragande, utan i stället utser dem till uppdraget. Till paragrafen fogas enligt förslaget därtill en bestämmelse om att de föredragande handlar under tjänsteansvar, eftersom en föredragande med uppdraget som bisyssla inte har sådana skyldigheter med stöd av stats-tjänstemannalagen (750/1994).

1.3 Ärenden som avgörs av ordföranden

Enligt grundlagsutskottets uttalande (GrUU 2/2006 rd) är framför allt grundlagens 21 §, som gäller vars och ens rättsskydd, relevant ifråga om reglerna för domstolars sammansättning och domförhet. Domstolens sammansättning återspeglas i hur korrekt och snabbt ett ärende blir behandlat samt kraven på en rättvis rättegång. I tidigare uttalanden har grundlagsutskottet ansett att rättssäkerheten i regel kräver att fullföljdsdomstolarna är kollegiala, eftersom en sammansättning med fler ledamöter sannolikt borgar för en allsidigare prövning och därmed ökar rättssäkerheten. Men ur rättssäkerhetsperspektiv är det också viktigt att ärendena behandlas utan dröjsmål. Förutsatt att behandlingen sker på behörigt sätt, kan en lättare domför sammansättning möjliggöra att fördela domstolsresurserna på ett förnuftigt sätt, utan att för den skull äventyra en korrekt behandling. Förfarandet bidrar till att snabba upp domstolarnas arbete, och därmed till att ärendena blir behandlade utan dröjsmål i enlighet med grundlagens krav.

Enligt förslaget fogas till lagen en bestämmelse om sådana fall, där beslut i ett ärende får fattas i s.k. endomarsammansättning. Enligt förslaget får nämndens ordförande eller

vice ordförande efter föredragning ensam fatta beslut i vissa ärenden där rättslig prövning knappast är påkallad, och vilka därmed är lämpade att avgöras av en enda domare. De föreslagna fallen motsvarar huvudsakligen sådana fall enligt 12 § 3 mom. i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) i vilka en lagfaren medlem ensam kan avgöra ett ärende.

Till 7 §, som föreskriver om nämndens beslutförhet, fogas enligt förslaget nya 2 och 3 mom., enligt vilka en domare ensam får fatta beslut i ett ärende. I 2 mom. föreskrivs om sådana ärenden som nämndens ordförande eller vice ordförande får besluta efter föredragning. I 3 mom. föreskrivs att ett sådant ärende dock, om så krävs, även kan avgöras vid nämndens sammanträde. Ordföranden eller vice ordföranden får efter egen prövning överföra vissa ärenden till nämndens avgörande, som till exempel sådana ärenden som innehåller frågor av mer krävande juridisk karaktär. Det är nämnden själv som i sista hand avgör i vilken sammansättning den behandlar ett ärende, och den som söker ändring i beslutet föreslås inte ha rätt att yrka på behandling i en mer omfattande sammansättning.

Enligt 2 mom. 1 punkten får ordföranden besluta ärenden som gäller återtagande av besvär. Eftersom ett ärende förfaller i och med återtagande av besvär, krävs ingen rättslig prövning.

Enligt 2 punkten får ordföranden avgöra ärenden som gäller lämnande av besvär utan prövning i enlighet med vad som föreskrivs om förutsättningarna för rättslig behandling enligt 51 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Enligt denna bestämmelse ska besvär lämnas utan prövning om de inte anförs inom utsatt tid, eller om det föreligger något annat hinder för att avgöra ärendet. Om den angivna besvärstiden löpt ut, kan den ändringsökande anhålla om att den försuttna fatalietiden återställs hos högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med bestämmelserna i förvaltningsprocesslagens 62 §. Andra hinder för prövning av ärendet föreligger till exempel om besvär anförs för tidigt eller i ett ärende som inte faller under nämndens behörighet.

Enligt 38 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen ska nämnden hålla muntlig förhandling om en enskild part begär det. Yrkande på muntlig förhandling kan dock avslås, om en sådan med hänsyn till ärendets art eller av någon annan orsak är uppenbart onödig. Enligt 3 punkten i förslaget kan ordföranden fatta beslut om muntlig förhandling eller besluta att avslå en parts yrkande på muntlig förhandling. Enligt förvaltningsprocesslagen är muntlig förhandling ett förfarande som kompletterar den skriftliga behandlingen vid utredningen av ett ärende. Beslut om att hålla muntlig förhandling ingår i beredningen av ärendet. Ändring får inte sökas i beslut som gäller avslag på begäran om muntlig förhandling. Detta beslut är dock inte rättsligt bindande till den del det eventuellt blir frågan om att fatta ett nytt beslut om att hålla muntlig förhandling. Enligt förslaget får ordföranden på motsvarande sätt också besluta om andra åtgärder som hänför sig till beredningen av ärendet.

1.4 Ändring i nämndens beslut

Under behandlingen i riksdagen inkluderades i lagen om yrkesutbildning en bestämmelse, enligt vilken de studerande får söka ändring i beslut av rättsskyddsnämnden för studerande genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Emellertid saknas motsvarande bestämmelse alltså i yrkeshögskolelagen och i universitetslagen. Avsikten är dock att indragning av studierätten till en högskola också ska medge fortsatt besvär rätt hos förvaltningsdomstolen. Enligt förslaget fogas därför en ny 8 a § till lagen om rättsskyddsnämnden för studerande, enligt vilken ändring får sökas i beslut om indragning eller återställande av studierätt som fattats av rättsskyddsnämnden för studerande. Den föreslagna bestämmelsen gäller beslut om indragning och återställande av studierätt såväl enligt lagen om yrkesutbildning som enligt yrkeshögskolelagen och universitetslagen. Därmed föreslås att den särskilda bestämmelsen om ändringsökande i lagen om yrkesutbildning slopas såsom obehövlig.

Enligt 8 a § i förslaget får ändring i nämndens beslut sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol inom 14 dagar från

delfäendet. I övrigt följer sökandet av ändring bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen, och ärendet bör behandlas skyndsamt. I förvaltningsdomstolens beslut om indragning eller återställande av studierätten får ändring inte sökas genom besvär. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till innehållet bestämmelsen om ändringssökande i 44 § 8 mom. i lagen om yrkesutbildning (951/2011) som träder i kraft vid ingången av 2012.

Utgångspunkten för rättskipning i förvaltningsärenden är att ärenden i vilka det söks ändring ska fördelas på samtliga förvaltningsdomstolar. Av den anledningen bör det finnas vägande skäl för att koncentrera samtliga ärenden till en enda förvaltningsdomstol. Emellertid torde antalet ärenden vid rättskydds nämnden för studerande i vilka det söks ändring att vara mycket få till antalet, och eftersom samtliga beslut fattats av samma myndighet kan det, i syfte att garantera en sakkunnig behandling av besvären, anses föreligga vägande skäl för att koncentrera dem till Helsingfors förvaltningsdomstol.

Enligt grundlagens 21 § är vars och ens rätt att söka ändring i sin sak en garanti för en rättvis rättegång. Bestämmelsen förutsätter dock inte att en part i målet bör ha rätt att få sitt ärende behandlat i två besvärinstanser. I ärenden som gäller besvär förbud mot fortsatta besvär och besvärstillstånd har grundlagsutskottet dock uttalat sig för att rättskipningen i förvaltningsärenden i princip ska grunda sig på systemet med behandling av ett ärende i två instanser, och att avvikelser från rätten att anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen inte ges utan vägande skäl.

I justitieministeriets betänkande Uppgiftsfördelningen mellan förvaltningsdomstolarna (Justitieministeriet, betänkanden och utlåtanden 78/2010) från arbetsgruppen för förvaltningsprocessnivåer, konstateras att besvär förbud till högsta förvaltningsdomstolen endast bör användas i undantagsfall, och närmast kan komma ifråga när gäller juridiskt okomplicerade ärenden där det inte föreligger något betydande behov av rättsskydd och där tillräckliga rättsskyddsmedel står till buds i de instanser som föregår behandling i högsta förvaltningsdomstolen. I bedömningen bör man beakta förvaltningsärendets natur samt de olika skeden som ingår i ändringssökand-

det. Enligt betänkandet vore det motiverat att övergå från nuvarande besvär förbud till en reglering av besvärstillstånden, om denna kategori av ärenden även kan inkludera frågor som är föremål för rättslig tolkning eller gäller de individuella grundläggande fri- och rättigheterna. Användningen av besvär förbud bör enligt betänkandet basera sig på enhetliga grunder.

Bestämmelser om förlust av studierätten ingår förutom i lagen om yrkesutbildning, yrkeshögskolelagen och universitetslagen även i lagen om Försvarshögskolan (1121/2008), lagen om polisutbildning (68/2005), lagen om Räddningsinstitutet (607/2007) samt lagen om Brottsförhållningsinstitutet (1316/2006). Enligt dessa lagar kan ändring i beslut om förlust av studierätten sökas genom besvär hos förvaltningsdomstol. I samtliga nyssnämnda lagar ingår även besvär förbud, enligt vilket ändring i beslut inte får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Förutom i fråga om Försvarshögskolan i samtliga ovan nämnda lagar ingår möjligheten till rättelseyrkande, vilket föregås ändringssökande hos förvaltningsdomstolen. Trots att denna lagstiftning är av färskt datum, har grundlagsutskottet i nyssnämnda fall inte ingripit i begränsningen av rätten att söka ändring.

Inte heller då universitetslagen stiftades ansåg grundlagsutskottet att den stod i strid med grundlagen på grund av förbudet mot fortsatta besvär i beslut som gäller antagning som studerande, förlust av studierätten eller disciplinära åtgärder mot en studerande, utan ansåg att det gäller noga avgränsade frågor och att förbudet med hänsyn till sakernas natur inte är oskäligt omfattande eller opropor­tionerligt med tanke på den studerandes rätts-säkerhet. (GrUU 11/2009 rd). I utbildningslagstiftningen förekommer ofta besvär förbud i förvaltningsdomstolens beslut, eftersom det ofta gäller ärenden som till sin natur är sådana, att det är ändamålsenligt att ärendet så snabbt som möjligt kan avgöras slutgiltigt.

Bestämmelserna om indragning av studierätten måste granskas utifrån grundlagens 16 § 2 mom. och har även indirekt relevans för näringsfriheten och rätten att utöva yrke enligt grundlagens 18 § 1 mom., om slutförda

studier är en förutsättning för att man ska kunna utöva ett visst yrke eller idka viss näring. Indragning av studierätten innebär ett kraftigt ingrepp i den studerandes rättigheter, men å andra sidan finns det, med tanke på andra personers hälsa och säkerhet, godtagbara grunder för förfarandet med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. (GrUU 60/2010 rd).

Trots de aspekter som sammanhänger med vars och ens grundläggande fri- och rättigheter, bevaras bestämmelsen om besvärshöjning i förvaltningsdomstolens beslut, eftersom ändringsökande i två instanser, utfärdande av besvärshöjning på enhetliga grunder och behovet att snabbt få ett slutgiltigt avgörande i ett ärende beaktas i förslaget. I ärenden som gäller indragning av studierätten är rättskyddsmyndigheten för studerande första besvärshöjning. Avsikten därmed är att det ska uppstå en enhetlig praxis som tryggar den studerandes rättssäkerhet (KuUB 14/2010 rd). Ändring i nämndens beslut får sökas genom fortsatta besvär, dvs. hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Den studerande har således ett ändringsförfarande i två instanser till sitt förfogande. Därmed kan man anse att förslaget tryggar såväl kravet på nödvändiga grundlagsenliga rättsskyddsmedel som att det etableras en enhetlig praxis genom att samtliga besvär koncentreras till en enda domstol.

Om det gavs möjlighet att ansöka om ändring genom fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, skulle tiden före delförelagandet av ett slutgiltigt beslut i ett ärende förlängas, utan att detta förfarande kan anses bidra till den studerandes rättssäkerhet med beaktande av de rättsskyddsmedel som står till förfogande. Även i de utbildningslagar inom andra förvaltningsområden som nämnts ovan ingår bestämmelser om besvärshöjning angående beslut i ärenden om förlust av studierätten som fattats av förvaltningsdomstol.

1.5 Övriga ändringar som föreslås

Enligt förslaget slopas 8 § 3 mom. om ersättning av omkostnaderna för bevisning med statliga medel såsom obehövlig, eftersom kostnaderna för nämnden enligt 10 § betalas av statliga medel.

Bestämmelsen i 11 § om medlemmarnas arvoden ändras enligt förslaget så att undervisnings- och kulturministeriet bestämmer grunderna för arvoden endast till nämndens medlemmar och föredragande. Nämndens sekreterare sköter uppgiften som tjänsteåliggande.

Enligt förslaget fogas till bestämmelsen i 12 § 3 mom. om skyldighet att lämna upplysningar en ny bestämmelse, enligt vilken även förvaltningsdomstolen trots sekretessbestämmelsen har motsvarande skyldighet som nämnden att till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) lämna sådana uppgifter som är nödvändiga för att verket ska kunna sköta sina uppgifter och som gäller pågående behandling av indragning eller återställande av studierätt samt beslut och grunderna för besluten. Verket ansvarar för den allmänna tillsynen av kund- och patientsäkerheten samt därtill för styrningen och tillsynen av yrkesutbildade personer inom sjuk- och hälsovården. Dessutom ingår förslag om vissa lagtekniska ändringar i bestämmelsen i dess svenska språkdräkt.

2 Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna förtydligar bestämmelserna om handläggningen av ärenden som avser nämndens administration. Handläggningen av dessa ärenden vid undervisnings- och kulturministeriet medför en viss ökning av det administrativa arbetet vid ministeriet. Genom den föreslagna möjligheten att besluta vissa okomplicerade ärenden i endomarsammansättning koncentreras nämndens resurser på ett ändamålsenligt sätt, vilket säkrar att de besvär som anförs behandlas i nämnden utan oskäligt dröjsmål.

Propositionen har inga betydande ekonomiska konsekvenser.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Utlåtande om propositionen har begärts av justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Utbildningsstyrelsen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt remissinstanser som företräder centrala utbild-

ningsanordnare och högskolesektorn samt arbetsmarknadsorganisationerna och studerandeorganisationerna.

De remissinstanser som inkommit med utlåtande ansåg att de föreslagna ändringarna i lagen om rättskydds nämnden för studerande är motiverade och gör lagen tydligare. I remissvaren fäste studerandeorganisationerna emellertid också uppmärksamhet vid behovet av en eventuell utvidgning av nämndens uppgiftsfält samt av att överlag se till att lagstiftningen om en studerandes lämplighet för vissa studier är tydlig och välfungerande. I det utkast till proposition som varit på remiss föreslog dock inga ändringar vare sig i fråga om nämndens befogenheter eller annan lagstiftning om en studerandes lämplighet för vissa studier.

I utlåtandet från justitieministeriet fäste ministeriet uppmärksamhet vid nämndens oavhängighet i förhållande till undervisnings- och kulturministeriet. Enligt remissvaret beror graden av nämndens anknytning till undervisnings- och kulturministeriet på vilka slags ärenden som handläggs av undervisnings- och kulturministeriets tjänstemän. Motiveringen till lagförslaget har även preciserats och kompletterats till denna del, och särskilt har kravet på att nämnden även de facto ska vara oavhängig uppmärksammas.

I utlåtandet tog justitieministeriet även ställning till besvärsförbudet gällande förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende. Justitieministeriet ansåg att det bör finnas rätt att söka ändring hos högsta förvaltningsdomsto-

len i beslut som gäller indragning och återställande av studierätten, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. På grund av justitieministeriets ställningstagande har propositionen preciserats med avseende på hur besvärsförbudet motiveras. Propositionen har dock inte ändrats i enlighet med justitieministeriets förslag, på grund av skäl som framgår ovan i kapitel 1.4.

Justitieministeriet lyfte dessutom upp behovet av vissa preciseringar av författningsteknisk karaktär i motiveringen till propositionen. Dessa har huvudsakligen beaktats.

Efter remissförfarandet har vissa ändringar som gäller de föredragandes ställning fogats till propositionen.

4 Ikraftträdande

Avsikten är att dessa lagar träder i kraft den 1 januari 2012. Eftersom rättskydds nämnden för studerande inleder sin verksamhet från och med ingången av 2012, är det viktigt att de föreslagna lagändringarna träder i kraft med omedelbar verkan från och med detta datum. Enligt propositionen får åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag vidtas innan lagen träder i kraft. Avsikten är att de föreslagna ändringarna beaktas redan då förberedelserna för den nya nämndens verksamhet inleds.

Med anledning av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om rättsskydds nämnden för studerande**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om rättsskydds nämnden för studerande (956/2011) 8 § 3 mom.,
ändras 1, 5, 6 och 11 § samt 12 § 3 mom., samt
fogas till 7 § nya 2 och 3 mom. och till lagen en ny 8 a § som följer:

1 §

Uppgifter och behörighet

Rättsskydds nämnden för studerande (nämnden) är första besvärinstans i ärenden som gäller indragning och återställande av studierätt enligt lagen om yrkesutbildning (630/1998), lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), yrkeshögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (558/2009).

Nämnden verkar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Ärenden som avser nämndens administration handläggs av undervisnings- och kulturministeriet.

5 §

Ordförandens uppgifter

Ordföranden leder nämnden och svarar för verksamheten i rättskipningsärenden samt övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden.

6 §

Föredragande och sekreterare

Nämnden ska ha ett tillräckligt antal föredragande, som har uppdraget som bisyssla och utnämns av undervisnings- och kulturministeriet. Föredragandena ska ha avlagt

högre högskole-examen i juridik. Föredragandena handlar under tjänsteansvar.

Sekreterare i nämnden är en tjänsteman vid undervisnings- och kulturministeriet. Sekreteraren förordnas av ministeriet.

I nämndens arbetsordning bestäms närmare om föredragandenas och sekreterarens uppgifter.

7 §

Beslutförhet

Nämndens ordförande eller vice ordförande får efter föredragning avgöra ärenden som gäller

- 1) återtagande av besvär,
- 2) lämnande av besvär utan prövning i enlighet med 51 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996), eller
- 3) verkställande av muntlig förhandling, avslag på begäran om muntlig förhandling eller andra åtgärder som sammanhänger med beredningen av ärendet.

Ett ärende som avses i 2 mom. kan dock avgöras även i en sammansättning som avses i 1 mom., om ärendets natur kräver det.

8 a §

Ändringssökande

Ändring i nämndens beslut får sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltnings-

domstol inom 14 dagar från delfåendet av beslutet, och i övrigt i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ärendena ska behandlas skyndsamt. I förvaltningsdomstolens beslut om indragning eller återställande av studierätt får ändring inte sökas genom besvär.

11 §

Medlemmarnas arvoden

Arvodena till nämndens medlemmar och föredragande bestäms enligt grunder som fastställs av undervisnings- och kulturministeriet.

12 §

Rätt att få uppgifter och handräckning

Nämnden och förvaltningsdomstolen är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården lämna sådana uppgifter som är nödvändiga för att verket ska kunna sköta sina uppgifter och som gäller pågående behandling av indragning och återställande av studierätt eller beslut om indragning och återställande av studierätt samt motiveringen för besluten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 44 § i lagen om yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildning (630/1998) 44 § 8 mom., sådant det lyder i lag 951/2011,
som följer:

44 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ändringssökande

Ändring i förvaltningsdomstolens beslut
varigenom har avgjorts ett ärende enligt 5
mom. får inte sökas genom besvär.
_____

Helsingfors den 28 oktober 2011

Republikens President**TARJA HALONEN**Undervisningsminister *Jukka Gustafsson*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om rättsskydds nämnden för studerande

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om rättsskydds nämnden för studerande (956/2011) 8 § 3 mom.,
ändras 1, 5, 6 och 11 § samt 12 § 3 mom., samt
fogas till 7 § nya 2 och 3 mom. och till lagen en ny 8 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Uppgifter och behörighet

Rättsskydds nämnden för studerande (*nämnden*) är första besvärinstans i ärenden som gäller indragning och återställande av studierätt enligt lagen om yrkesutbildning (630/1998), lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), yrkeshögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (558/2009). Nämnden verkar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

5 §

Ordförandens uppgifter

Ordföranden leder nämnden och svarar för verksamheten samt övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden.

Föreslagen lydelse

1 §

Uppgifter och behörighet

Rättsskydds nämnden för studerande (*nämnden*) är första besvärinstans i ärenden som gäller indragning och återställande av studierätt enligt lagen om yrkesutbildning (630/1998), lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), yrkeshögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (558/2009). Nämnden verkar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. *Ärenden som avser nämndens administration handläggs av undervisnings- och kulturministeriet.*

5 §

Ordförandens uppgifter

Ordföranden leder nämnden och svarar för verksamheten *i rättskipningsärenden* samt övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden.

6 §

Föredragande och sekreterare

Nämnden ska ha ett tillräckligt antal föredragande och sekreterare. De utnämns av undervisnings- och kulturministeriet. Föredragandena ska ha avlagt högre högskoleexamen i juridik. *Sekreterarna svarar för nämndens administrativa ärenden. I nämndens arbetsordning bestäms närmare om föredragandenas och sekreterarnas uppgifter.*

7 §

Beslutförhet

8 §

Behandlingen av ärenden

De kostnader för vilka det enligt 49 och 50 § i förvaltningsprocesslagen betalas ersättning av statens medel, ersätts, med undantag av ersättning till ett vittne som åberopats av staten, av nämndens medel.

6 §

Föredragande och sekreterare

Nämnden ska ha ett tillräckligt antal föredragande, som har uppdraget som bisyssla och utnämns av undervisnings- och kulturministeriet. Föredragandena ska ha avlagt högre högskoleexamen i juridik. *Föredragandena handlar under tjänsteansvar.*

Sekreterare i nämnden är en tjänsteman vid undervisnings- och kulturministeriet. Sekreteraren förordnas av ministeriet.

I nämndens arbetsordning bestäms närmare om föredragandenas och sekreterarens uppgifter.

7 §

Beslutförhet

Nämndens ordförande eller vice ordförande får efter föredragning avgöra ärenden som gäller

*1) återtagande av besvär,
2) lämnande av besvär utan prövning i enlighet med 51 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996), eller*

3) verkställande av muntlig förhandling, avslag på begäran om muntlig förhandling eller andra åtgärder som sammanhänger med beredningen av ärendet.

Ett ärende som avses i 2 mom. kan dock avgöras även i en sammansättning som avses i 1 mom., om ärendets natur kräver det.

8 §

Behandlingen av ärenden

(upphävs)

8 a §

Ändringssökande

Ändring i nämndens beslut får sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol inom 14 dagar från delfåendet av beslutet, och i övrigt i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ärendena ska behandlas skyndsamt. I förvaltningsdomstolens beslut om indragning eller återställande av studierätt får ändring inte sökas genom besvär.

11 §

Medlemmarnas arvoden

Arvodena till nämndens medlemmar, föredragande och sekreterare bestäms enligt grunder som fastställs av undervisnings- och kulturministeriet.

12 §

Rätt att få uppgifter och handräckning

Nämnden är trots sekretessbestämmelserna skyldig att till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården lämna sådana nödvändiga uppgifter som verket behöver för att kunna sköta sina uppgifter om pågående behandling av indragning och återställande av studierätt samt om beslut om indragning och återställande av studierätt och grunderna för besluten.

11 §

Medlemmarnas arvoden

Arvodena till nämndens medlemmar och föredragande bestäms enligt grunder som fastställs av undervisnings- och kulturministeriet.

12 §

Rätt att få uppgifter och handräckning

Nämnden och förvaltningsdomstolen är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården lämna sådana uppgifter som är nödvändiga för att verket ska kunna sköta sina uppgifter och som gäller pågående behandling av indragning och återställande av studierätt eller beslut om indragning och återställande av studierätt samt motiveringen för besluten.

---

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.*

2.

Lag**om ändring av 44 § i lagen om yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildning (630/1998) 44 § 8 mom., sådant det lyder i lag 951/2011,
som följer:

Gällande lydelse

44 §

Ändringssökande

Föreslagen lydelse

44 §

Ändringssökande

-----
*Ändring i ett beslut av rättskyddsmyndigheten
för studerande som gäller indragning eller
återställande av studierätten får sökas genom
besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol
så som bestäms i förvaltningsprocesslagen.
Ärendena ska behandlas skyndsamt. Ändring
i förvaltningsdomstolens beslut varigenom
har avgjorts ett ärende enligt 5 mom. får inte
sökas genom besvär.*

-----
*Ändring i förvaltningsdomstolens beslut
varigenom har avgjorts ett ärende enligt 5
mom. får inte sökas genom besvär.*

Denna lag träder i kraft den 20 .